

MARIESTAD

Strategi för förebyggande arbete mot alkohol, narkotika, dopning och tobak 2016-2019

Antagen: Kommunstyrelsen
Ansvarig: Folkhälsorådet/ Kommunstyrelsen

Inledning

Mariestads kommun vill skapa förutsättningar för invånarna att göra hälsosamma val. Ungdomar i Mariestads kommun ska växa upp till trygga individer med en positiv livsstil, vilket innebär att välja bort alkohol, narkotika, dopning och tobak. Det främjande och förebyggande arbetet inom alkohol-, narkotika-, dopnings-, tobaksområdet (ANDT) är en del av folkhälsoarbetet och det brottsförebyggande arbetet.

Kommunens strategi för arbete mot alkohol, narkotika, dopning, tobak är baserat på nationella riktlinjer och handlingsplaner inom det alkohol- och drogpolitiska området samt Folkhälsostrategi 2014-2017 för Mariestads vision 2030.

Kommunens strategi ska ange den politiska viljan för hur förebyggande arbete kring alkohol och droger skall utformas.

Nationellt mål

Riksdagen beslutade i mars 2011 om en samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken. Strategin anger mål och inriktning för hur samhällets insatser ska genomföras, samordnas och följas upp 2011-2020.

Det övergripande målet är "Ett samhälle fritt från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och med ett minskat tobaksbruk".

Målet innebär

- nolltolerans mot narkotika och dopning
- att minska allt tobaksbruk
- att förhindra att minderåriga börjar använda tobak
- att förhindra all skadlig alkoholkonsumtion, bland annat genom att minska konsumtionen och minska skadliga dryckesvanor

Strategin utgår från följande sju långsiktiga mål

1. Tillgången till narkotika, dopningsmedel, alkohol och tobak ska minska.
2. Barn ska skyddas mot skadliga effekter orsakade av alkohol, narkotika, dopning eller tobak.
3. Antalet barn och unga som börjar använda narkotika och dopningsmedel eller debuterar tidigt med alkohol eller tobak ska successivt minska.
4. Antalet personer som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska successivt minska.
5. Personer med missbruk eller beroende ska ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet.
6. Antalet döda och skadade på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska.

7. En folkhälsobaserad och restriktiv syn på ANDT inom EU och internationellt.

Mariestads kommuns mål

Ledstjärna för det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning och tobak är Mariestads kommuns Vision 2030. Utifrån den har folkhälsomålet **”Friska och trygga kommuninvånare med den bästa livskvalitén”** satts.

Mariestads kommun har valt att följa det övergripande nationella målet i den förebyggande ANDT- strategin.

”Ett samhälle fritt från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och med ett minskat tobaksbruk”.

För att målet effektivt ska kunna nås har tre prioriterade nationella mål områden utsetts:

1. Barn ska skyddas mot skadliga effekter orsakade av alkohol, narkotika, dopning eller tobak.
2. Antalet barn och unga som börjar använda narkotika och dopningsmedel eller debuterar tidigt med alkohol eller tobak ska successivt minska.
3. Antalet personer som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska successivt minska.

Samverkan

För att få ett framgångsrikt förebyggande arbete mot alkohol, narkotika, dopning och tobak krävs det samverkan mellan kommunen, civilsamhället och lokala myndigheter samt mellan kommunens nämnder och sektorer för ett samlat förebyggande arbete.

Det finns ett avtal om lokalt folkhälsoarbete mellan Östra Hälso- och sjukvårdsnämnden och Mariestads kommun. Likaså finns ett samverkansavtal mellan kommunen och polisen i brottsförebyggande arbete.

Riktlinjer för kommunens verksamhet

Folkhälsorådet i samarbete med Brottsförebyggande- och Trafiksäkerhetsrådet i Mariestads, Töreboda och Gullspångs kommuner leder den övergripande utvecklingen av det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning och tobak i kommunen.

Målstyrningsarbete/ Uppföljning

Mål områdena bryts ned i de kommunala nämndernas styrdokument som sammanställs i en handlingsplan. Områdena följs upp av Folkhälsorådet. Utvalda indikatorer kommer årligen att redovisas i kommunens årsredovisning.

Nämndernas ansvar

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ansvarar för att kommunens samlade resurser inom området används på ett effektivt och för kommuninvånarna önskvärt sätt.

Kommunstyrelsen ansvarar för att årligen följa upp det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning och tobak genom folkhälsorådet.

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott

Arrangemang eller aktiviteter för barn och ungdomar, som får stöd från kultur- och fritidsutskottet, ska vara helt fria från alkohol, narkotika, dopning och tobak.

Fritidskontorets bidrag för föreningsverksamhet kräver nolltolerans mot alkohol-, narkotika- och dopning hos mottagande förening som förutsättning för beviljande av bidrag.

All fritidsgårdsverksamhet i Mariestad bedrivs utifrån ett drogförebyggande perspektiv. På fritidsgården vårdar vi vår gemensamma fysiska miljö, fri från droger och alkohol, tar vuxenansvar i alla situationer och ger aldrig avkall på viktiga regler.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden ansvarar för att personalen på kommunens skolor har tillräcklig kompetens för klassrumsbaserad undervisning i frågor som rör alkohol, narkotika, dopning och tobak.

Kommunens rektorer ansvarar för att det förebyggande arbetet riktat till elever är en del av ordinarie verksamhet och att föräldrar eller föräldraföreningar ges möjlighet och uppmuntras att delta i föräldrautbildningar eller annat förebyggande arbete.

Rektorerna ansvarar för att skolan har en handlingsplan för hur skolans personal ska agera vid misstanke om bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak.

Sektor utbildning ansvarar, tillsammans med folkhälsorådet, för att hälso- och drogvaneundersökningar genomförs i åk 9 och åk 2 på gymnasiet vart tredje år.

Socialnämnden

Socialnämnden ansvarar för tillsynen av alkoholförsäljning på restauranger och försäljningen av folköl i butik. Vid brott mot alkohollagen ska socialnämnden ingripa med nödvändiga åtgärder.

Socialnämnden ansvarar för att avsätta resurser för familjecentralens förebyggande arbete samt till gruppverksamhet för barn och ungdomar som lever i familjer med missbruksproblem.

Socialnämnden bör regelbundet erbjuda utbildning i ansvarsfull alkoholserving till kommunens restauranger/krögare.

Miljö- och byggnadsnämnden

Miljö- och byggnadsnämnden ansvarar för tillsynen av rökfria skolmiljöer, samt tillsyn av andra offentliga miljöer och serveringar där rökning inte är tillåten.

Miljö och byggnadsnämnden ansvarar för tillsynen av tobaksförsäljningen. Kontrollköp av tobaksvaror kommer att inledas för att se att säljarna efterlever kravet på att ta legitimation på de ungdomar som ser ut att vara under 18 år och som vill köpa tobak.